

[Kirsten Jacobsen]

ter man sig meget dyrere, end man måske ville gøre som lejer, fordi man ønsker at skabe en tryk bolig til sin familie, samtidig med at man tvinger sig selv til at præstere en ret stor opsparring. Det synes jeg regeringen skal have i baghovedet, når forslagene skal udarbejdes.

Jeg synes, vi har fået det ud af Fremskridtspartiets forespørgselsdebat, at hr. Jes Lunde fandt en modus vivendi. Boligejerne får et eller andet at tage stilling til senest den 1. juni, og det synes jeg i hvert fald er godt, selv om jeg måske kunne have ønsket et bedre resultat.

Anden næstformand (Grove):

Jeg er glad for, at der er kommet så mange til stede i salen. Men jeg er tilfreds med at se dem. Jeg behøver ikke at høre dem.

Pernille Sams (KF):

Hele Folketinget står bag regeringen, sagde boligministeren minsandten, men den er for tyk, hr. boligminister.

Hr. Baadsgaard sagde også, at det er et udtryk for tillid til regeringen, at regeringen nu stemmer for SF's forslag. Jamen hvad er det dog for en fortolkning? Regeringen undlader at tage en afstemning om sin egen dagsorden, hvor regeringen kunne se frem til at få den vedtaget med én stemmes flertal. Man har opgivet sin egen dagsorden, og man har sammen med alle os andre sluttet op bag SF's forslag, fordi man måtte indse, at ens egen dagsorden ikke var lige så god. At regeringen trak sit eget forslag tilbage og nu følger resten af Folketinget, skal den bestemt ikke høre noget ondt for, og vi håber da, at det også vil ske i andre sammenhænge siden hen.

Faktum er – og det er vi glade for – at med det resultat, der er kommet ud af debatten, bliver boligejernes månedlange usikkerhedsperiode afkortet til den 1. juni i stedet for at trække ud til den anden side af sommerferien. Nu mangler vi bare, at indholdet af regeringens udspil også bliver i orden, og det ser vi frem til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 40 af Jes Lunde (SF) (se foran)
vedtoges enstemmigt med 107 stemmer.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 38 af Kirsten Jacobsen (FP), Pernille Sams (KF) og Peter Brixtofte (V) (se foran).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

22) Første behandling af lovforslag nr. L 269:

Forslag til lov om tilskud til Færøernes hjemmestyre.

Af finansministeren (Lykketoft).
(Fremsat 21/4 93).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Anden næstformand (Grove):

Når der bliver ro i salen, er forhandlingen åbnet.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Lovforslaget er en følge af den tillægsaftale, som den danske regering indgik med det færøske landsstyre den 1. februar i år. Ved den lejlighed blev det aftalt, at der skulle optages forhandlinger mellem den danske regering og det færøske landsstyre om omlægning af statens tilskud og refusioner til et generelt bloktilskud, og det støttede Socialdemokratiet gennem vedtagelsen af beslutningsforslag nr. B 56.

Disse forhandlinger har nu givet resultat, og med lovforslagets vedtagelse vil Færøernes hjemmestyre få det fulde økonomiske ansvar på det sociale område på lige fod med de øvrige områder, der hører under hjemmestyret.

Hidtil har den danske stat medfinansieret de fleste sociale ydelser via procentrefusioner. Af de 800 mio. kr., som Færøerne får fra Danmark om året, har knap en tredjedel været givet som refusion, mens resten har været omgivet til bloktilskud. Nu er det altså hensigten, at Færøerne skal have samme model for stats-tilskuddet, som kendes fra Grønland, og den udvikling hilser vi velkommen i Socialdemokratiet. Ganske vist træder bloktilskudsordningen først i kraft fra den 1. juli, men første halvår af 1993 inddrages på den måde, at i det omfang, landsstyrets udbetalinger udløser et refu-

[Sonja Mikkelsen]

sionsbeløb fra Danmark på mere end halvde-
len af de 122,8 mio. kr., man oprindeligt regne-
de med i finansloven for 1993, vil det blive
modregnet i bloktilskuddet for sidste halvår af
1993.

Det er et ganske skrap krav, når man ser det
i sammenhæng med den økonomiske hestekur
og den erhvervsmæssige omvæltning, Færøer-
ne står midt i. Vi har allerede set, at disse ting
medfører en stærkt stigende arbejdsløshed på
øerne, og arbejdsløshed medfører uvægerligt
et større behov for sociale ydelser. Det ved vi
jo af bitter erfaring her i Danmark, så måske
burde dette punkt belyses lidt nærmere under
udvalgsarbejdet.

Samtidig med omlægningen til bloktilskud
og dermed overdragelsen af det fulde ansvar til
landsstyret på Færøerne indebærer lovforsla-
get, at landsstyret efter forhandling med soci-
alministeren kan fastsætte regler inden for
nogle afgrænsede områder i de berørte sociale
love, og det finder vi i Socialdemokratiet er en
logisk følge af omlægningen til bloktilskud.
Også den del af lovforslaget kan vi altså støtte.

Socialdemokratiet medvirker således gerne
til et hurtigt og konstruktivt udvalgsarbejde.

Karen Højte Jensen (KF):

Da mit partis ordfører i denne sag, fru Anne
Birgitte Lundholt, ikke kan være til stede, skal
jeg på hendes vegne fremføre følgende:

Lad det indledningsvis blive slået fast, at
Det Konservative Folkeparti er positivt over
for lovforslagets formål, nemlig at omlægge
Færøernes hidtidige tilskuds- og refusionssy-
stem til et fast bloktilskud. Det må være en na-
turlig konsekvens af overgangen til hjemme-
styre, at der ikke finder en refusion sted af ud-
gifter, som i øvrigt administreres på Færøerne,
og derfor er princippet om en omlægning til
fast tilskud en naturlig tanke. Det Konservati-
ve Folkeparti har dog en lang række spørgs-
mål, som vi gerne vil have afklaret i udvalget,
inden vi kan tilslutte os lovforslaget, og vi hå-
ber naturligvis, at vore spørgsmål og indven-
dinger også kan vinde gehør i regeringspartier-
ne.

Først og fremmest vil vi gerne se på bereg-
ningerne bag fastsættelsen af det nye bloktil-
skud. Det har jo været fremme, at udbetalin-
gerne af sociale bidrag på Færøerne ikke har
været under tilstrækkelig kontrol, men vi har

også forstået, at regeringen arbejder for at rette
op på dette forhold i samarbejde med hjemme-
styret. Det er dog klart, at Det Konservative
Folkeparti gerne vil dykke lidt mere ned i den
sag, for fastsættelsen af udgangspunktet for
bloktilskuddet skulle jo gerne være det fakti-
ske udgiftsbehov. Vi går ud fra, at socialmini-
steren i samarbejde med finansministeren kan
give udvalget en tilfredsstillende redegørelse
for såvel beløbsfastsættelsen som de admini-
strative ændringer.

For det andet vil vi gerne drøfte regulerings-
paragraffen. En automatisk regulering af den
generelle karakter, der er indeholdt i lovforsla-
get, betyder jo, at det ikke er udviklingen i ud-
betalingen af sociale ydelser, der er afgørende
for reguleringen; det vil derimod være sådan,
at hvis vi her i Danmark f.eks. vedtager ekstra-
ordinære udgifter eller får andre ændringer på
udgiftsbudgettet, medfører det automatisk en
stigning i bloktilskuddet. Det virker mest af alt
som en automatisk dyrtidsregulering, der oven
i købet ikke er afhængig af de faktiske udgifter,
og noget sådant er ikke ønskeligt, specielt ikke
for en så konkret omlægning som den, vi taler
om her. Rent umiddelbart ser det i hvert fald
sådan ud, men det kan jo være, at udvalgsar-
bejdet kan give nogle mere konkrete svar på
det spørgsmål.

Det Konservative Folkeparti vil som sagt
gerne se positivt på lovforslaget, men vi håber
naturligvis, at udvalgsarbejdet kan afklare de
tvivlsspørgsmål, vi har. Vi håber ligeledes, at
regeringen vil medvirke til en positiv afklaring,
så denne sag kan afsluttes i bred enighed.

Svend Heiselberg (V):

Om Færøernes økonomiske situation har
der været megen diskussion i længere tid, bl.a.
om en omlægning fra tilskud og refusion til
egentligt bloktilskud. Om det kan løse Færøer-
nes problemer er måske nok tvivlsomt, men vi
har stor forståelse i Venstre for, at man ønsker
en sådan omlægning på Færøerne, og vi er der-
for også positivt indstillet over for lovforslaget.

Der vil selvfølgelig være en række spørgs-
mål, som vi vil stille under udvalgsarbejdet, og
når de er løst, tror jeg også, at man kan påreg-
ne støtte til lovforslaget fra Venstres side.

Jes Lunde (SF):

Også for SF at se er det meget fornuftigt, at

[Jes Lunde]

man får en større dispositionsfrihed på Færøerne. Jeg tror nok, man lige i øjeblikket kan bruge lidt flere værktøjer at arbejde med deroppe, når man skal løse sine problemer, problemerne er i hvert fald store nok. Så SF kan bestemt også støtte lovforslaget.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det er underligt, men ikke uventet, at både Venstre og De Konservative synes, det er i orden, at Færøernes ønsker om at overgå til bloktilskud efterkommes.

Men man må jo være klar over, at i og med at man overgår fra statsrefusion for de sociale udgifter til bloktilskud, fraskriver Rigsrevisionen sig muligheden for at gå ind og finde ud af, om penge er brugt i overensstemmelse med de regler, der lå til grund for, at de blev ydet. Hvis det nu var sådan, at pengene altid var brugt i overensstemmelse med reglerne og der ikke havde været problemer, kunne man jo diskutere, om dette enklere system skulle anvendes. Men når man med al ønskelig tydelighed har kunnet konstatere, at det sociale område har været fuldstændig ude af kontrol på Færøerne – det er Rigsrevisionens egne ord – må regeringen vel komme til den erkendelse, at uanset bistand fra 5 medarbejdere fra Socialministeriet bliver det ikke muligt inden for en rimelig og overskuelig tid at bringe reglerne i en sådan forfatning, at man kan være sikker på, at pengene bliver udbetalt i overensstemmelse med gældende regler.

Og hvorfor nu det? Jo, en af forudsætningerne for, at man kan være sikker på, at de sociale tilskud ikke bliver udbetalt forkert, er jo, at man kan kontrollere, om det rent faktisk finder sted. Men fordi færingerne ikke vil lade sig CPR-registrere, kan en sådan kontrol ikke finde sted, og det accepterer man nu fra dansk side. Det vil sige, at man stiller færre krav til færingerne end til den danske befolkning. Det skal den danske befolkning bare vide, for det er den, der skal sende pengene af sted.

I Fremskridtspartiet ønsker vi, at vi har den samme kontrol med de penge, som danske skatteydere stiller til rådighed for andre dele af rigsfællesskabet, som vi har med dem, der anvendes i Danmark. Det er vores holdning. Vi mener, at det er et rimeligt krav af hensyn til de skatteydere, som surt har erhvervet de penge, som vi sender andre steder hen, at man også er

helt sikker på, at de er brugt i overensstemmelse med reglerne.

Når det handler om Færøerne, er der givet så meget anskuelsesundervisning i, hvordan regler bliver brugt deroppe i Nordatlanten, at Folketinget hellere skulle sige: Vi ændrer den i øjeblikket værende bloktilskudsordning til en fuld statsrefusionsordning.

Så havde vi kontrol med alle pengene. Nu har vi kontrol med ingen af pengene.

Man har en misforstået opfattelse af, at man endelig ikke skal blande sig, man skal endelig ikke risikere, at hr. Breckmann en gang til siger, at man opfører sig som en kolonimagt, fordi man vil have indsigt i, hvordan de penge, man giver, bliver anvendt. Det er fuldstændig misforstået. Hvis det var i en almindelig familie og man havde børn, som man aldrig satte grænser for, og som man aldrig stillede betingelser til, så kunne enhver sige sig selv, hvordan de børn ville blive. Men det gør man altså over for Færøerne, og så skal man bare være klar over, at man fraskriver sig enhver indsigt i, hvordan pengene bliver brugt.

Det vil Fremskridtspartiet ikke medvirke til. Vi vil stemme imod forslaget.

(Kort bemærkning).

Atli Dam (S):

Til vejledning for fru Kirsten Jacobsen kan jeg oplyse, at færingerne ikke har bedt om at få ændret dette tilskud til bloktilskud her og nu. Færingerne har heller ikke bedt om at blive fri for, at Rigsrevisionen har mulighed for at undersøge, hvorledes beløbene bliver brugt. Tværtimod.

Jeg kan ikke tilslutte mig fru Kirsten Jacobsens forslag om, at man eventuelt skulle gå tilbage til refusionstilskud, men jeg kan forsikre fru Kirsten Jacobsen om, at hvis man gjorde det efter de oprindelige procenter, som var gældende før 1987, ville det være betydelig flere millioner, fru Kirsten Jacobsen skulle sende til Færøerne. De havde selvfølgelig gavnet mere end den politik, der har været ført med hovsaløsninger siden 6. oktober, men om det gavnede og var holdbart i det lange løb, er en anden sag.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

[Breckmann]

Det var fru Kirsten Jacobsens bemærkning om Rigsrevisionens rolle i den kritik, der har fundet sted af vores socialforvaltning.

Det er en fejl at sige det på den måde. Den rigtige rækkefølge er nemlig, at den færøske landsrevision, som på ganske normal vis har revideret vores sociale forvaltning, har fundet et par mangler og et par fejl og har meddelt Rigsrevisionen denne konstatering. Rigsrevisionen har så gentaget kritikken.

Landsrevisionens første kritik gjaldt finansåret 1990. Som et resultat af det indgik den danske regering og det færøske landsstyre i november en aftale om, at vi pr. 1. april i år skulle have nogle ting på plads, nogle rettelser indført.

Da så vores landsrevision kommer igen i februar måned og ser på regnskabet for 1991 og gentager nogle af de kritiske punkter og lader revisionsberetningen passere videre til Rigsrevisionen, så indberetter Rigsrevisionen til Socialministeriet, at der stadig væk er nogle mangler og nogle fejl. Men det var altså før tidsfristens udløb den 1. april. Nu bliver reglerne ændret. Der skal selvfølgelig altid foretages nogle justeringer – også i dansk forvaltning.

Når man bliver citeret for at have talt om Danmark eller den danske regering som en kolonimagt, så er det ikke rigtigt. Det er et fejlцитat. Jeg har derimod kraftigt angrebet den gruppe bankdirektører, der har nedsat sig på Færøerne og fuldstændig har overtaget Færøernes erhvervspolitik. Det har jeg kaldt for nykolonialisme og en opførsel, som egentlig minder mest om en bananrepublik militærjunta.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg mener, at det er forkert, når fru Kirsten Jacobsen siger, at vi fraskriver os kontrol. Tværtimod mener jeg, at vi har en betydelig større mulighed herfor, fordi vi her i Danmark fastsætter det bloktilskuds størrelse, som Færøerne skal have. Derfor må det selvfølgelig også være helt naturligt, at Færøerne selv har mulighed for at administrere det bloktilskud, de får.

I Venstre er vi altså ikke de store tilhængere af alle de registreringer og al den kontrol, som fru Kirsten Jacobsen ved enhver given lejlighed giver udtryk for at hun gerne vil have gennemført.

Jeg må også spørge finansministeren, om jeg har ret: Jeg mener ikke, at det forholder sig sådan, at det var færingerne, der bad om at få bloktilskuddet gennemført. Jeg mener, at det var et ønske fra regeringens side, at bloktilskudsordningen skulle gennemføres på Færøerne.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg gik ud fra, at Socialdemokratiets ordfører talte sandt, når hun gav udtryk for, at man ville efterkomme færingernes ønske. Det var Socialdemokratiets ordfører, der sagde, at man ville efterkomme færingernes ønske. Det blev sagt fra denne talerstol for ganske kort tid siden.

Men uanset om det er færingerne, der har ønsket bloktilskuddet, eller det er den danske regering, der har ønsket bloktilskuddet, er det en kendsgerning, at man ved at give bloktilskud fraskriver sig enhver kontrol- og revisionsmulighed.

Hr. Svend Heiselberg sagde, at man i Venstre var imod kontrol. Ja, det har vi sandelig set i de sidste 10 år, hvor Venstre har siddet i regering. Der har ikke været kontrol med noget som helst, og vi har set, hvad det har ført til, når det drejer sig om kreditforeningerne og meget andet.

I Fremskridtspartiet går vi heller ikke ind for unødvendig kontrol, men hvis skatteyderne skal betale penge til et eller andet, mener vi, at det er vores pligt at sørge for at påse, at skatteydermidlerne anvendes i overensstemmelse med reglerne.

Jeg vil gerne spørge hr. Svend Heiselberg, om hr. Svend Heiselberg ikke er enig med mig i, at ved at overgå til bloktilskud kan den danske Rigsrevision ikke længere rejse til Færøerne og foretage revision. Så er det kun de færøske myndigheder, der helt alene bruger og fordeles pengene og reviderer dem efter, hvordan de nu engang måtte gøre det på Færøerne.

Som jeg sagde før: Hvis der ikke havde været noget i vejen, så kunne man måske forstå det, men her har der været noget i vejen, og derfor er der noget i vejen med at gøre det sådan.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg forstår, at fru Kirsten Jacobsen har hørt noget andet end det, jeg sagde. Det kan godt være, at det skyldes den stemme, jeg har i dag, og det beklager jeg selvfølgelig meget.

Men jeg har faktisk ikke herfra givet udtryk for, at det er færingerne, der har bedt os om at omlægge til bloktilskud. Jeg har givet udtryk for, at det var en del af aftalen imellem den danske regering og Færøernes landsstyre af 1. februar, at man skulle forhandle om en omlægning til bloktilskud.

Fru Kirsten Jacobsen har måske ikke engang tid til at høre kommentarerne herfra?

Det har altså været et ønske fra Socialdemokratiets side, at man skulle omlægge til bloktilskud, og det har været et ønske fra regeringens side at omlægge til bloktilskud. På den måde har vi fuldt ud fra den danske stats side styr på, hvor mange penge vi sender til Færøerne, for det kan vi opføre på finansloven. Det er et politisk fastlagt tal.

I det øjeblik vi har refusionsordningerne, vil f.eks. det forhold, at arbejdsløsheden i dag er stærkt stigende på Færøerne, uvægerlig komme til at slå igennem på størrelsen af tilskuddet til Færøerne. Det kan godt være, det ville slå igennem under alle omstændigheder, men med refusion ville det gøre det automatisk. På denne her måde har vi hold i, præcis hvor mange penge vi sender til Færøerne som tilskud.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg medgiver gerne Socialdemokratiets ordfører, at man har styr på, hvor mange penge der er tale om, for det står i finansloven, når det er bloktilskud. Det er heller ikke det, jeg angriber. Det, jeg angriber, er, at man ikke har styr på, hvordan beløbet anvendes. Man har ingen indsigt. Man har ingen kontrol.

Det, man har kunnet læse i den danske Rigsrevisions rapport om de sociale forvaltninger på Færøerne, er så klondikeagtigt, at man ikke skulle tro, at en dansk regering kunne acceptere det.

Man kan få udbetalt mere i arbejdsløshedsunderstøttelse, end man fik i løn, da man var i arbejde.

Man kan opnå sociale ydelser i flere forskellige kommuner, fordi man ikke har CPR-registrering.

Man kan opnå tilskud til betaling af renter og afdrag på ejerbolig, som ikke er tilbagebetalingspligtigt.

Man kan have et børnehjem, som er normeret til et eller andet antal børn, og hvor der befinder sig en brøkdæl af de børn, men fuldt normeret personale.

Jeg kunne fortsætte, og jeg kunne fortsætte, og jeg kunne fortsætte.

De ting, som blev dybt kritiseret af den danske Rigsrevision, har vi ingen sikkerhed for er bragt i orden, og det får vi heller ikke, for nu slipper vi kontrollen. Det vil et flertal i Folketinget. Det synes jeg ikke dette flertal kan være bekendt over for de skatteydere, som skal tjene pengene for at sende dem af sted, de skatteydere, som har en højere beskatningsprocent end dem, de skal sende tilskuddene til, de skatteydere, som skal betale lejeværdi af egen bolig til nogle, som ikke skal betale lejeværdi af egen bolig, eller skal betale ejendomsskatter til nogle, som ikke skal betale ejendomsskatter.

Jeg kunne fortsætte, og jeg kunne fortsætte.

Det er begrundelsen for, at Fremskridtspartiet ønsker, at når man bevilger tilskud til andre dele af rigsfællesskabet, skal det ske med samme revisionsmuligheder som her i Danmark.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Når fru Kirsten Jacobsen kan opremse så mange dårlige eksempler, skulle det netop tale for, at man skulle lave en omlægning af systemet. Derfor synes jeg egentlig, det burde være noget, som tiltalte fru Kirsten Jacobsen, i stedet for at man nu er imod, at der bliver ændret på systemet.

Så er der jo endelig det, som jeg også har givet udtryk for i mit første indlæg, at vi bestemmer i Danmark, hvor stort bloktilskuddet skal være. Så hvis det er sådan, at man på Færøerne ikke kan administrere det, sådan som Folketinget synes at man skal, så kan man selvfølgelig regulere det i bloktilskuddene.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Hvis det var rigtigt, som fru Kirsten Jacobsen fremfører, at der er klondikelignende tilstande i den færøske socialforvaltning, skulle

[Breckmann]

det trods alt have medført et enormt overforbrug og et misbrug af penge. Sådan er det ikke. Det er tværtimod.

Skærpede krav til Færøernes socialforvaltning må ikke lede til indførelse af danske tilstande på Færøerne. Det synes jeg er meget vigtigt. Det undgår man ved bloktilskuddet. Det ville dog trods alt være det værste, der kunne ske.

Lad mig påpege et par grunde: Til trods for vores økonomiske krise er det lykkedes os at holde de sociale udgifter nogenlunde konstante lige siden 1989, da Folkeflokken genindtrådte i landsstyret. Fra 1985 til 1989 voksede de sociale udgifter fra 400 mio. kr. til 800 mio. kr., selv om der ingen social nød var dengang.

Samtlige regeringer og landsstyre har siden 1959 måske set igennem fingre med, at de færøske regler ikke helt fulgte de danske med hensyn til formueberegning og den slags ting. Men just derfor har Færøerne undgået store udgifter til dyrt offentligt støttet pensionistbyggeri, huslejetilskud, boligsikring, pensionstilæg osv.

Ældre og invaliderede i Danmark koster 19.000 kr. årligt pr. indbygger, mens denne sociale gruppe på Færøerne koster 9.000 kr. eller kun halvt så meget – statstilskuddet iberegnet – pr. færøsk indbygger. En færøsk pensionist får flere hundrede kroner i gennemsnit mindre pr. måned end en dansk pensionist.

Det samme gælder de danske udgifter til familie og børn, der beløber sig til ca. 6.000 kr. årligt pr. dansk indbygger imod kun 3.700 kr. årligt pr. færøsk indbygger, selv om der er dobbelt så mange børn på Færøerne som hernede.

I sin helhed koster socialvæsenet på Færøerne kun ca. 15.000 kr. årligt pr. færøsk indbygger imod i Danmark ca. 31.000 kr. årligt eller dobbelt så meget.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det er også fru Kirsten Jacobsens bemærkninger, der bringer mig på talerstolen.

Det er korrekt, at der er konstateret fejl og mangler i socialforvaltningen på Færøerne. Men på nuværende tidspunkt har vi ingen opgørelser over, hvor meget disse fejl og mangler har givet sig udslag i fejludbetalinger. Det er det ene.

Det andet er, at fru Kirsten Jacobsen tilsyneladende helt har overset de økonomiske stramninger og de stærke strukturændringer i erhvervslivet, som Færøerne er i fuld færd med at gennemføre. Det vil bl.a. også indebære skattestigninger på Færøerne.

Hvis fru Kirsten Jacobsen tror, at det, der nu sker på Færøerne, går spurlost hen over den enkelte færing økonomisk og socialt, så tager fru Kirsten Jacobsen ganske fejl.

Anden næstformand (Grove):

Fru Kirsten Jacobsen, og så går jeg videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Til fru Sonja Mikkelsen: Jeg er overbevist om, at jeg har set ved selvsyn, at krisen på Færøerne ikke går spurlost hen over den enkelte færing.

Det, jeg mest retter min anklage imod, når man går over til bloktilskud, er, at nu giver man Lagtinget og landsstyret hånds- og halsret over disse penge. Man overlader forvaltningen til de politikere på Færøerne, som har ødelagt den færøske økonomi, til de politikere, som har bragt den færøske befolkning i den ulykkelige situation, den er i, uanset at de gerninger, som de har gjort, med al ønskelig tydelighed er afdækket her i Folketinget.

Det er godt at have tillid til folk, men det er naivt at fortsætte med at have tillid, når man med anskuelsesundervisning har set, at de mennesker, man havde tillid til, ikke var denne tillid værdige.

For det er helt rigtigt, hvad fru Sonja Mikkelsen sagde: Man har end ikke på nuværende tidspunkt overblik over, hvor meget rod der var i den færøske socialforvaltning, og dermed heller ikke overblik over, hvor mange penge der skal tilbagebetales.

Til hr. Svend Heiselberg, som var så beroliget ved dette bloktilskud, som Folketinget jo giver, og som man har fuld kontrol med, vil jeg sige:

Jamen hr. Svend Heiselberg har selv været med til hver tredje måned at rejse sig op og bevilge en ny halv milliard. Hr. Svend Heiselberg ved, at her i maj måned kommer færingerne en gang til. Hr. Svend Heiselberg har kunnet læse rapporter fra IMF om, hvor store be-

[Kirsten Jacobsen]

løb det er, færingerne i virkeligheden har brug for.

Hvor meget anskuelsesundervisning skal Folketinget have? Det er ikke nok at skære det i pap og bøje det i neon, men det er heller ikke Folketinget, men skatteyderne, som betaler.

Jørgen Estrup (RV):

I Det Radikale Venstre finder vi, at det er en fornuftig aftale, regeringen har indgået med det færøske landsstyre. Det er vores opfattelse, at man tager konsekvensen af, at man har et hjemmestyre på Færøerne, og at man får skabt de prioriteringsmuligheder og den rammestyring, som er rimelig og naturlig. Man får derved et sammenfald mellem beslutningskompetencen og det faktiske ansvar, og det synes jeg er en god ting.

Jeg må indrømme, at jeg deler ikke helt den frygt, der kommer til udtryk fra Fremskridtspartiet, nemlig at det skulle gå grassat, og at vi skulle fraskrive os nogle muligheder. Realiteten er den, at hvis man på Færøerne ikke kan styre det nu med et fast beløb, så snyder man sig selv. Sådan er konsekvensen. Dette bliver i høj grad et spørgsmål om selvkontrol og om, hvem der skal snyde hvem på Færøerne.

Jeg synes, at det er en god ting, at vi nu har sat et fast beløb.

Atli Dam (S):

Hr. formand!

Tilskudsreformen i 1987 havde som forudsætning, at færøske borgere ikke skulle stilles ringere under et bloktilskud end under et refusionsregime. Der var forudset en vis indkøringsperiode før en reforhandling. I disse indkøringsår blev det anset som en sikkerhedsforanstaltning, at folkepensionen, enkepensionen og invalidepensionen såvel som forsorgsudgifter fortsat blev refunderet efter fastsatte procentsatser. Der var således forudset en reforhandling af bloktilskuddene, før spørgsmålet om overførsel af de sociale refusioner til bloktilskud blev taget op til drøftelse i det hele taget.

Når dette naturlige begivenhedsforløb lå i kortene, skyldtes det naturligvis, at visse elementer i blokken ikke kunne vurderes på et tilstrækkelig kvalificeret beregningsgrundlag til, at man kunne komme frem til en rimelig enighed. Eksempelvis glemte begge parter de 10

mio. kr., som staten ydede til sygekasserne i tilskud, og udbygningsplanen for sygehussektoren over otte år kom kun op på 4 mio. kr. i blokken, hvor statens andel reelt skulle have været 10-12 mio. kr. osv.

Dette blev dog ikke anset for så væsentligt, fordi man mente, at man ved genforhandlingen kunne rette op på tingene, men set i bakspejlet kan man nu sige, at man nok havde for store forventninger. Når først tingene er lovfæstet og kommet på papiret, er de ikke til at ændre.

Nu er der altså ikke kun tale om penge, men også om nogle principper, om uddelegering af kompetence for at tilvejebringe en dispositionsfrihed, der er i overensstemmelse med filosofien om en naturlig lovgivningsmæssig og forvaltningsmæssig kompetence til områder eller nationaliteter, der naturligt omfattes af selvstyreordninger.

Derfor kan jeg også i princippet tilslutte mig, at tilbageværende refusionstilskud omlægges til bloktilskud, men jeg ønsker at påpege, at det foreliggende lovforslag er et brud på forudsætningerne for aftalen af 1987 og derfor i og for sig også et brud på selve aftalen, idet reforhandlingen endnu ikke har fundet sted.

Var beslutningsgrundlaget løst i 1987, så foreligger der i dag et endnu ringere grundlag, idet det, der foreligger, ikke engang kan karakteriseres som resultatet af en forhandling, men mere ligner en færdigsyet dragt, som færøske forhold skal passes ind i, selv om regeringens skræddere slet ikke har givet sig tid til måltagning endsiges givet os mulighed for en afstikker ind i prøverummet.

Trods dette regner jeg med, at regeringen nok skal få min stemme til dette forslag, men jeg håber så sandelig, at vi inden den 18. maj og vedtagelsen ved tredjebehandlingen i juni kan få tid til at tilskære resultatet noget bedre.

For at sige det lige ud ligner dette som så meget andet, vi har oplevet siden den 6. oktober, da en færøsk bank gik fallit, en overilet hovsaløsning, hvor man – presset af en misinformeret opinion og enkelte politikere og uanset omkostninger i form af, at et unødvendigt stort spild følger handlingen – skal handle.

Det havde været rimeligere, at loven først trådte i kraft ved finansårets begyndelse efter en kvalificeret forhandling og undersøgelse. Derved kunne loven få en værdigere bag-

[Atli Dam]

grund, nemlig blive led i en naturlig overførsel af kompetence, der kan styrke et hjemmestyresystem hellere end at amputere det. Mange vil opfatte hastværket som en straffeekspedition, hvor forseelsen slet ikke står i forhold til den justismæssige indsats af ressourcer.

Jeg vil nøjes med at pege på nogle områder, der i vor aktuelle situation nok havde fordret en overvejelse for at belyse, om beløbsstørrelsen er den rigtige for et område, hvor vi dog for mange, mange år siden har aftalt et fælles ansvar på det sociale område.

Den danske bistandslov gælder f.eks. ikke på Færøerne, og derfor er de individuelle ydelser, som hr. Breckmann sagde det, lavere end i Danmark og det samlede forbrug i den sociale sektor som andel af de offentlige indtægter inklusive statstilskud lavere på Færøerne.

Den unormalt høje arbejdsløshed vil uden ændringer i systemet have øget forsorgsudgifterne til cirka 300 mio. kr. Besparelserne på 25 pct. for staten afspejles ikke i dette lovforslag, som på den anden side i § 1 introducerer en mulig tilbagebetaling for den sidste halvårlige refusionsperiode.

Det er, som om dette tager en lille smule af værdigheden fra bloktilskudsprincippet, som jeg dog som nævnt principielt alligevel tilslutter mig.

Breckmann (KF):

Hr. formand!

Forslaget drejer sig som sagt bare om en ændring af udbetalingsmåden for 245,6 mio. kr. årligt i tilskud til Færøerne. Det er altså ikke en ny udgift eller en merudgift fra stats- til landskasse, men en omlægning fra refusion til bloktilskud. Hermed kommer også den danske del af Færøernes samlede udgifter til forsorg, pensioner og sygedagpenge med i det store bloktilskud. Ændringen er i tråd med hjemmestyreløven af 1948 og sidste naturlige etape i det lovkompleks, der trådte i kraft i november 1987. Hermed får landsstyret både dispositionsret og det administrative ansvar for hele socialektoren på Færøerne fra 1. juli i år. Lidt overilet, men dog et fremskridt i princippet.

Så følger naturligvis den betingelse, at merudgifter for ny færøsk lovgivning også på dette område hovedsagelig bæres af landskassen, hvad der også er gældende for undervisnings- og sundhedssektoren. Det princip, at brugsret

ledsages af ansvar, bifalder Folketingsflommen, som i landsstyret indtil sidste uge deltog i denne sags behandling, og jeg vil benytte anledningen til at takke regeringen for dens positive rolle i dette resultat, selv om det måtte ændres lidt under udvalgsbehandlingen eller senere hen.

Vi får ellers rigtig godt brug for megen opfindsomhed i vores sociale lovgivning i mange år frem. Den endelige beslutning om at indbefatte disse sidste 246 mio. kr. på årsbasis, dvs. 123 mio. kr. for sidste halvår af 1993, i bloktilskuddet blev truffet på regeringens landsstyremøde 1. februar i år, og det møde var kun et af mange, som har været, og som vil komme efter de politiske og økonomiske omvæltninger på Færøerne siden 6. oktober i fjor. Meget har siden da været og vil blive talt, skrevet og vedtaget om forholdet mellem Færøerne og Danmark.

Desværre skrumper Færøernes økonomi for tiden, og det fortsætter den med at gøre, så længe bankernes renteinteresser overgår betydningen af fiskeindustriens lønsomhed og prioriteres højere end erhvervsfrihed og den private ejendomsret.

Det alt for høje skattetryk på Færøerne har medført tilsvarende høje lønudgifter over mange år, hvor konkurrenceevnen bliver værre af, at hele hjemmefiskeriet nu igennem et såkaldt monopolistisk produktionsselskab skal spændes fast i bankrenternes trædemølle. Alle vore fiskeressourcer skal nu pantsættes og vrides for hver dråbe rentesaft dette århundrede ud, og derfor vil arbejdsløsheden kun stige.

Dermed vokser selvfølgelig behovet for socialhjælp, selv om presset på landskassen delvis dæmpes af, at vor ledighedsstøtte finansieres helt af arbejdsmarkedet samt af færingernes store udvandring til Danmark.

Trykket på vort socialvæsen, især efter at råvarekrisen og prisfaldet på fisk lammede vort erhverv og vor økonomi, har øget opmærksomheden fra færøsk og dansk side på vor socialadministrations forvaltning, edb-sikring og lov- og regelsæt.

Landsrevisionen har påvist mangler og fejl, og Rigsrevisionen har så fulgt denne kritik op. Det er bl.a. denne kritik, der har medvirket til dette lovforslag og det overilet. Landsstyret udsteder nu nye regler, og Lagting og Folketing bevilger et par millioner til effektivisering

[Breckmann]

og til edb-sikring af socialvæsenets pengeforbrug.

Som jeg sagde før, udgør socialvæsenet på Færøerne kun cirka 33 pct. af Lagtingets budget iberegnet bloktilskuddet – sammenlignet med at de sociale udgifter med overførsler i Danmark i alt udgør 46 pct. af Folketingets finanslov.

Sagt med andre ord: Hvis vi havde kopieret det danske sociale system på Færøerne, ville det koste dobbelt så meget pr. indbygger, som det gør, også i statstilskud. Så til trods for at vores socialvæsen ikke er ideelt, er det langt billigere for både færøske og også danske skatteborgere, end det ville være, hvis vi havde danske normer, og dette må gentages, indtil det siver ind selv hos de mest tunge her i salen.

Jeg kan også nævne, at Danmarks socialadministration koster 3 pct. af socialbudgettet sammenlignet med Færøernes kun 1,6 pct. Denne administrative omkostning for Færøerne menes dog nu at være for lille, og den bliver også lidt forøget i forbindelse med dette lovforslag. Færøernes socialbudget udgør kun ca. 20 pct. af BNP imod Danmarks ca. 25 pct. Danske politikere bør altså være lykkelige over – ligesom vi færøske er – at Færøerne ikke har kopieret alle danske sociale påfund; det havde medført lige så store eller måske endda større udgifter dér end her.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Atli Dam og hr. Breckmann giver udtryk for, at de udtalelser, jeg kommer med om rod i det færøske socialvæsen, ikke er holdbare, ikke er rigtige. Af hensyn til de to færøske medlemmer og til historien vil jeg med formandens tilladelse citere fra Socialudvalgets almindelige del, bilag 343, 1. april 1993, hvori der står:

»Jeg modtog den 19. februar 1993« – det er socialministeren, som svarer – »den færøske landsrevisions beretning for finansåret 1991.« – Altså med et års forsinkelse.

»Det fremgik af beretningen, at de initiativer, som efter aftalerne på møderne i september og november 1992 skulle gennemføres af de færøske myndigheder på området, stort set ikke var realiseret. Der var således ikke sket den styrkelse af administrationen, der var enigthed om var strengt nødvendig.«

Man fortsætter:

»Beretningen viste endvidere, at administrationen af det omhandlede udgiftsområde er behæftet med alvorlige og fundamentale mangler og svagheder i et omfang, der betydeligt overstiger det, der tidligere har været kendt for Socialministeriet.«

Så alvorligt er det, og det er det område, man nu giver slip på. Man opgiver simpelt hen.

Til hr. Breckmann, som taler om, at danskerne kan være glade for, at man ikke har fundet på at indføre danske normer, kan jeg sige, at danskerne måske kunne være glade, hvis man på Færøerne fandt ud af at indføre danske normer – ikke med hensyn til tilskuddenes størrelse, men med hensyn til revision, kontrol og administration som beskrevet her.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Over for sidste ærede taler, hr. formand, vil jeg påpege, at det, hun læste op fra talerstolen, var en oversættelse af den færøske landsrevisions kritik af vort eget sociale regnskab, og det er vel trods alt al ære og ros værd, at det er den færøske revision, der ganske normalt udøver en justits hjemme hos os selv.

Når så den sidste ærede taler nævnte de færøske politikere, der har ødelagt den færøske økonomi, vil jeg påpege, at gennem de sidste år har færøske politikere reduceret Lagtingets budget fra 3,5 mia. kr. til 2,5 mia. kr. Det er 25-30 pct.s reduktion af vore offentlige udgifter, og det er gjort på 4 år, hvor vi har reduceret det færøske lønniveau med 10-15 pct. Det er langt mere, end Folketingets politikere ville have haft mod til at gøre.

Jeg ved fra utallige eksempler, at det er nemmere og givtigere at opnå status som bistandsklient her, end det er på Færøerne. Ellers ville langt flere færinger forblive på Færøerne selv under krise og arbejdsløshed, men det er, fordi vi har et meget lavere socialt udgiftsniveau og mange færre muligheder for misbrug – hvis man kan bruge det ord – på Færøerne end i Danmark, at så mange udlændinge, ikke bare specielt færinger, men mange udlændinge kommer til Danmark.

(Kort bemærkning).

Atli Dam (S):

Fru Kirsten Jacobsens oplæsning af socialministerens redegørelse til udvalget er, mener jeg, som jeg sagde før under min tale, en overreaktion. Jeg mener, at hele lovforslaget er en overreaktion på den færøske landsrevisors rapport vedrørende forholdene i 1991, et år før man – i september 1992 – aftalte nogle foranstaltninger, som skulle gennemføres, og som jeg fortsat tror stort set bliver gennemført.

Det er foreløbig konstateret, at der ikke er blevet begået nogen ulovligheder, og jeg mener, at vi stort set kan være fælles om ansvaret for visse manglende regler. Vi har altid været fælles om dette område, vi har arvet det, overtaget det fra den danske administration, og vi har fortsat denne administration. Det er muligt, at vi skulle have strammet op, men det er altså os, der har fundet ud af, at der burde strammes op, og ikke den danske rigsrevision.

Så kan jeg ikke lade være med at vende tilbage til dette med skadevirkningen af behandlingen af den færøske krise. Det kan måske trøste fru Kirsten Jacobsen, at én følge af de fejlgreb, vi har gjort med hensyn til den måde, vi behandlede krisen på, ikke var vores ansvarsområde. Finanstilsynet er ikke os, Industriministeriet er heller ikke os; vi anede jo ikke noget om, hvad der foregik i bankerne. Men løsningen, som regeringen valgte, støttet af fru Kirsten Jacobsen og måske på baggrund af fru Kirsten Jacobsens kritik, har sparet det danske banksystem for 2-3 mia. kr., og dem skal de færøske skatteborgere betale og sende til Danmark.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg glæder mig over, at jeg kan give hr. Atli Dam ret på ét punkt, nemlig at kontrollen, som udvist fra det danske finanstilsyn og fra Industriministeriet, ikke kun har været mangelfuld, når det drejer sig om de færøske banker. Det har den også, når det drejer sig om hele den finansielle sektor i Danmark. Det er dybt kritisabelt, og det kunne have sparet både færinger og danskere mange penge. Men det er en kendsgerning, sådan forholder det sig, og det kan vi takke den tidligere regering for.

Men må jeg så godt sige, at det hjælper jo ikke meget, hr. Atli Dam og hr. Breckmann, at den færøske landsrevision sidder og finder ud

af, at tingene går helt i skuddermod, at der er rod i alting. Hvis man finder ud af dét, var det så ikke på sin plads, at man delagtiggjorde den danske socialminister i det? Er det rimeligt, at den danske socialminister først den 19. februar 1993 får kendskab til det, som man har fundet ud af fra finansåret 1991?

Og når vi nu debatterer socialministerens papirer, vil jeg gerne bede socialministeren fra denne talerstol besvare, om de oplysninger, der rent faktisk står i dette papir, er en overreaktion på de forhold, som Socialministeriet fandt på Færøerne.

(Kort bemærkning).

Atli Dam (S):

Hvis fru Kirsten Jacobsen har opfattet mig sådan, at det er socialministerens bemærkninger til udvalget, der er en overreaktion, har jeg udtalt mig utydeligt. Lovforslaget er en overreaktion, ligesom de foranstaltninger, man har foretaget sig i forbindelse med den færøske krise, har været en overreaktion ud over al rimelighed: nervøse, febrilske hovsaløsninger hele vejen igennem.

Jeg vil fortsat påstå, der ikke er rod i alting. Selvfølgelig er der på Færøerne som så mange andre steder forskellige sager, der fejlede, der sker fejl, der udbetales for store beløb, men vi har jo haft tilbagebetaling i mange år: 200.000 kr. ét år, 190.000 kr. et andet år, 340.000 kr. et tredje år, små beløb i forhold til tilskuddene, og jeg vil absolut tilbagevise, at de skiftende danske socialministre ikke har været delagtiggjort i disse tal. De har fået de oplysninger så hurtigt, som de forelå for os; hurtigere kunne vi ikke gøre det.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

For Færøerne koster selve forvaltningen af socialapparatet relativt kun halvt så meget, som det koster i Danmark. Vi må måske betale noget mere nu for at forøge den sikkerhed, der skal være i forbindelse med et stort edb-system; det gør vi så, men det koster også.

Det, der sker her, er, at man i april 1992 fra landsrevisionen sender en kritisk rapport, så kritisk som den nu plejer at være, til Rigsrevisionen for regnskabsåret 1990.

[Breckmann]

Så er der et møde mellem regering og landsstyre i november i fjor, og dér aftaler man, at man skal rette op på nogle mangler og rette nogle fejl, og den opretning skal ske mellem november i fjor og den 1. april i år. Derefter sker der det, at i februar måned i år kommer revisionsrapporten for finansåret 1991, og det er umuligt imellem april 1992 og februar 1993 at rette på mangler og fejl i 2 finansår, der for længst er overstået.

Overreaktionen ligger i, at man springer til nogle mærkelige løsninger. Man får indført dette bloktilskud fra 1. juli i stedet for fra 1. januar næste år netop på grund af, at de mangler og fejl, som er konstateret i 1990-regnskabsåret, ikke er rettet i regnskabsåret 1991, for det kan de fysisk ikke være blevet. Og det er det, som hele den lavine startede med, der har udløst en utrolig negativ kritik af Færøerne og færøsk økonomi og færøsk politik her i Danmark, noget, der har skadet forholdet – det ellers glimrende forhold – imellem vore to lande og vore folk. Og det har Fremskridtspartiet, men især fru Kirsten Jacobsen, haft den største del af æren for. Og hvis det er noget, som man kan prale af at komme i historien med, så beklager jeg fru Kirsten Jacobsens ambitionsniveau, i hvert fald i historisk sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil kun sige til hr. Breckmann, at i min opfattelse af de færøske reaktioner på Fremskridtspartiets indsats i forbindelse med den færøske krise tillægger jeg det meget større vægt, hvad de almindelige færingers på Færøerne fortæller mig, end hvad hr. Breckmann siger fra denne talerstol. Hr. Breckmann er jo en af de politikere, der har haft ansvaret for hele hurlumhejet.

Men jeg vil gerne igen spørge socialministeren: Nu gentager hr. Atli Dam og hr. Breckmann, at der hele tiden har været fejl og mangler, og at man i Socialministeriet altid har fået de nødvendige oplysninger. Er det korrekt, at Socialministeriet før den 19. februar 1993 var i besiddelse af oplysninger om, hvor galt det stod til? Er det bilag rigtigt, som er stemplet 1. april 1993, som har nr. 343, og hvori der står: »Beretningen viste endvidere, at administrationen af det omhandlede udgiftsområde er behæftet med alvorlige og funda-

mentale mangler og svagheder i et omfang, der betydeligt overstiger det, der tidligere har været kendt for Socialministeriet?»

Socialministeren (Karen Jespersen):

Det forholder sig, som jeg skriver i brevet, at den seneste beretning, vi fik fra revisionen, der jo blev lagt om, så den blev mere omfattende og effektiv, viste nogle forhold, vi ikke før havde haft kendskab til, og som bl.a. omhandlede nogle af de oplysninger, der ligger i edb-systemerne, og hvordan de fungerede. Det var forhold, som jeg betragtede som meget alvorlige, og som Socialministeriet derfor med det samme gik i gang med at få gjort noget ved.

Lykkeligvis har forløbet også vist, at det skrider hurtigt frem med at få ryddet op i en række forhold på Færøerne. Der er også lagt op til, at de fejl og mangler, der var i forbindelse med edb-systemet, vil blive bragt i orden. Og hvis det viser sig, at der er sket fejludbetalinger, er det også noget, der vil blive taget op.

(Kort bemærkning).

Breckmann (KF):

Hvis det har været sværere at administrere den færøske sociallovgivning helt korrekt de sidste par år, skyldes det selvfølgelig krisen og den enorme ekstra belastning, der har været af vores socialvæsen på grund af den voldsomt voksende arbejdsløshed. Omkostningerne ved Færøernes arbejdsløshed indgår ikke i vores sociale udgifter på samme måde, som andre udgifter gør, og som man gør det i Danmark. Ledigheden betales nemlig som sagt af en forsikring, der finansieres af arbejdsmarkedets parter og ikke over lagtingsbudgettet. Så hvis arbejdsløsheden talte med i lagtingsbudgettet, lignede de nuværende færøske sociale udgifter måske nok mere de danske.

Det er som bekendt muligt at producere hvad som helst, hvis man er villig til at poste penge nok i en produktion, og man kan også producere arbejdsløshed. Færøernes krise er jo strukturel, og vores arbejdsløshed er desværre også til dels organiseret. Den fortsætter desværre med at vokse, især efter at regeringen har krævet, at vort skatteloft fjernes. Også det er desværre et resultat af den overreaktion, der har fundet sted her i Danmark. Det koster ellers måske en fjerdedel mere – i indirekte skatter og andre offentligt forvoldte udgifter, af-

[Breckmann]

stand fra nabolande osv. – at være færing, end det koster at være dansker.

Og dette må også, som omstændighederne nu udarter sig, medføre store sociale ekstraudgifter.

Finansministeren (Lykketoft):

Det forekommer mig, at nogle af de problemer, der har været brugt mest tid på i dagens debat, også har været diskuteret grundigt tidligere. Derfor vil jeg indskrænke mig til at sige følgende:

Jeg mener ikke, at dette lovforslag er udtryk for nogen overreaktion fra regeringens side. Jeg mener, det er udtryk for, at vi nu indfører samme princip, som har været gældende i en årrække i Grønland, nemlig at give tilskud til Færøerne som et samlet bloktilskud. Vi gør det på samme måde, kan man sige. Selvfølgelig fastsættes beløbet i virkeligheden med baggrund i erfaringer om, hvad de hidtidige ordninger har kostet, men med et i virkeligheden politisk fastsat tal for det kommende halvandet år, og reguleringsmekanismen fra det ene til det andet år er jo også den samme, som gælder for det grønlandske bloktilskud.

Jeg skal bekræfte, at det var regeringen, der i forhandlinger med det færøske landsstyre den 1. februar rejste ønsket om omlægningen. Det blev vi så enige om at skrive ned i vores aftale at vi ville gennemføre, og vi har forhandlet indholdet af dette lovforslag mellem landsstyret og regeringen ved et møde den 6. april, hvor der også skete nogle korrektioner i forhold til regeringens oprindelige udspil.

Jeg skal også understrege, at det, at man nu går over til bloktilskud, jo ikke betyder, at hvis der er nogle mindre korrektioner i perioden frem til 1. juli – og jeg vil gerne bekræfte hr. Atli Dams udsagn om, at det, der hidtil har været tale om, har været mindre korrektioner – vil de på helt sædvanlig vis blive berigtiget sidenhen, når vi har fået regnskabet gjort op.

Dette lovforslag er jo blevet modtaget positivt fra en meget stor del af Folketinget. Det er jeg glad for, og jeg håber også, at vi kan gennemføre det i den form, det ligger i her, og som har været forhandlet med landsstyret, så det kan træde i kraft på det forudsatte tidspunkt. Men det er også klart, at vi er opmærksomme på, at vi ikke dermed har løst alle de problemer, der vedrører Færøerne. Vi skal have en ny

forhandlingsrunde med det færøske landsstyre, først og fremmest om strukturen i den gæld, Færøerne har oparbejdet, og om mulighederne for at omlægge den.

Jeg skal takke for de imødekommende bemærkninger og tilslutningen fra den meget store del af Folketinget, og jeg ser frem til den positive udvalgsbehandling, der er blevet givet tilsagn om.

Breckmann (KF):

Jeg behøver vel ikke at gentage, at jeg i allerhøjeste grad bifalder, at man går over til et bloktilskud også for disse udgifters vedkommende. Det har været vores ønske i mange år, og vi har også set nogle gode resultater inden for de sidste 5 år.

Ellers har vi på Færøerne betragtet fuld beskæftigelse som det bedste bolværk imod sociale mangler og social nød, og arbejde til alle hænder har været bedste middel mod arbejdsløshed, men desværre er der sket det nu, at vort fiskerierhverv måske først og fremmest ser ud til at tjene bankkapitalens interesser. Et monopolistisk produktionsselskab er oprettet, og det vil uden tvivl dæmpe vor uddannede ungdoms håb om at forsøge at satse på og tjene inden for vort hovederhverv. De bedste talenter i vor befolkning vil måske udvandre. Vort høje skatetryk dæmper arbejdslyst, umuliggør en lønreduktion og forværrer konkurrenceevnen. Vor arbejdsløshed vil kun vokse, så længe time- eller månedsbetalingen for lediggang netto ligger højere end den naturlige time- eller månedsløn for arbejde målt efter den markedsbestemte produktionsværdi af vor eksport. Just heri ligger det farlige ved et for højt skatetryk.

Men som sagt er det gavnlige lovforslag om at overdrage landsstyret dispositionsret over og forvaltningsansvar for et så vigtigt område som Færøernes socialvæsen et fremskridt. Folket flokken vil her som i Lagtinget støtte dette forslag om omlægning af denne sidste del af refusionen.

Så vil jeg også ønske landsstyre og regering al held og lykke, og det får man brug for. Efter mit bud bliver det nemlig nok i år, at regeringen og landsstyret må refinansiere den offentlige færøske udlandsgæld, der desværre nu beløber sig til måske 5 mia. kr. Jeg har selv anbefalet – og kan gentage det – en statsgaranti for omlægning af disse lån, der så kan modregnes

[Breckmann]

i bloktilskuddet. Hvis de aftalte 65 mio. kr. til at forbedre balancen i Lagtingets budget i år bliver finansieret med skatteforhøjelser – og det er en advarsel, dette her – forøges dets underskud til mindst 300 mio. kr. Hver ekstra procent i skatteforhøjelse giver som bekendt nu 2 pct. i mindre skatteprovenu, det er jo elementært efter Laffer-kurven. Landskassen kommer til at mangle likviditet allerede i løbet af sommeren. Husbanken kommer måske i farezonen. Den må måske bruges til en sanering af den færøske husmasse, der er belånt med i alt 6.000 mio. kr. Med disse udsigter får vi rig lejlighed til at vende tilbage til denne diskussion om Færøerne og Danmark om kort tid.

Jeg tillader mig afslutningsvis at gentage Folkeflokkens bedste bud på en genrejsning af færøsk økonomi og samfundsliv. Det er vort forslag om en drastisk skattesækning og en lidt lavere sænkning af lønniveauet. Det ville forbedre vor forrentningsevne fra de nuværende 4 mia. kr. i erhvervsinvesteringer til hele 10 mia. kr. Hermed er dette sagt én gang til, men en skattesækning lyder dog desværre ikke godt i socialistiske øren.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af lovforslag nr. L 268:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændring af regler om plejehjem og beskyttede boliger).

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.
(Fremsat 20/4 93).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Fremskridtspartiet foreslår, at der igen åbnes mulighed for at bygge rigtige plejehjem og beskyttede boliger efter bilstandsloven.

Baggrunden for forslaget er dagsordenen af 25. april 1991, som Folketinget enstemmigt vedtog på baggrund af en forespørgselsdebat om serviceforringelser for ældre og handicappede.

Det punkt i dagsordenen, som forslagsstillerne henviser til, lyder, at Folketinget opfordrer regeringen til at sikre det nødvendige antal plejehjemspladser til de svageste grupper i stedet for dyre hospitalspladser.

Efter Fremskridtspartiets opfattelse er der ikke sket noget for at opfylde dette punkt på dagsordenen.

Jeg vil gerne sige til indledning, at jeg er enig i, at der ligger nogle problemer gemt i det, jeg fornemmer der ligger bag Fremskridtspartiets forslag. Men jeg vil også gerne sige, at jeg mener, at de problemer kan løses inden for ældreboligloven, og at man ikke behøver at begynde at lave om på bilstandsloven.

Baggrunden for, at vi i dag bygger boliger til de ældre inden for ældreboligloven, er, at Ældrekommissionen i sin tid stillede forslag om, at man adskilte bolig og service. Det resulterede bl.a. i den såkaldte ældrepakke i 1987, hvor et af hovedelementerne var ældreboligloven.

Siden ældreboligloven blev vedtaget, er der sket en klar tilvækst af ældreboliger. Men det, kommunerne især har bygget, er egentlige selvstændige boliger med køkken. Kommunerne, eller i hvert fald en del af dem, har stort set ikke brugt ældreboligloven til at bygge det, man kunne kalde moderne plejehjem. De har ikke bygget et tilstrækkeligt antal ældreboliger med servicefunktioner tilknyttet i et omfang, der svarer til det antal plejehjemspladser, der er blevet nedlagt.

Men der kan godt bygges det, man kunne kalde moderne plejehjem, efter den nye ældreboliglov. Og hvis man tager ud i landet og besøger nogle af disse ældrecentre, kan man se, at det er nogle, der fungerer fuldt tilfredsstillende på linie med plejehjem eller bedre, fordi de tilgodeser det, der var hensigten med ældreboligloven og Ældrekommissionens arbejde, nemlig at ens alderdom kunne forløbe gliden-